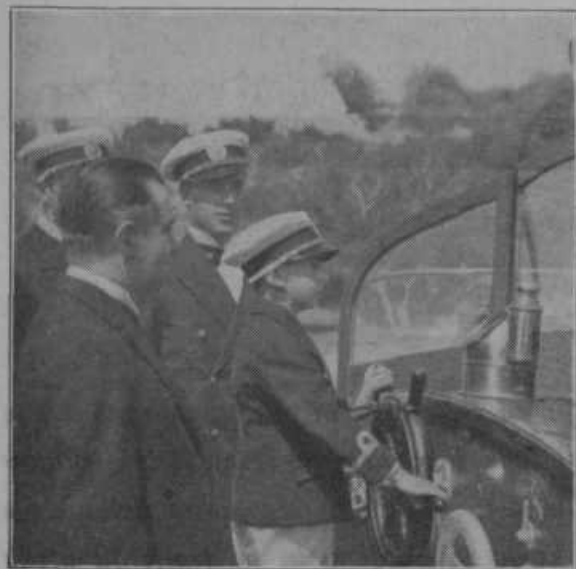

Vzgoja mladine k jadranski zavesti

Tretja glavna skupščina Jadranske straže... sklene, da posveti posebno skrb organizaciji podmladka v ljubezni do morja in pomorstva, imajoč vedno pred očmi veličino, moč in blagostanje domovine, ki sta jo priroda in zgodovina tesno zvezali z Jadranom.

Iz resolucije lanske glavne skupščine JS v Skoplju.

Nj. Vis. prestolonaslednik Peter, bodoči krmar Velike Jugoslavije.

Za njim predsednik glavne uprave Jadranske straže g. dr. Ivo Tartaglia (Split).

V narodno obrambnem delu nam mora sovražnik vedno nuditi najdragocenejši pouk. Kakor borci na fronti moramo najpozorneje motriti kretanje nasprotnika, da bomo mogli parirati vsak napad, vrniti vsak udarec... V blazni revizionistični pohlepnosti sega tujčeva roka po naši zemlji, po našem morju, po našem Jadranu. V dobri zavesti, da je mladina nosilka bodočnosti, se je italijanska jadranska propaganda vrgla z vso silo na vzgojo podmladka, na novi rod. V to svrhu na vse mogoče načine izkorišča osnovne in srednje šole. Za mladino se vršijo posebna jadranska predavanja. Mladina mora pisati jadranske naloge. Ob jadranskih dnevih se delijo jadranske nagrade. V cvetoči pomladi izletavajo šole iz notranjosti polotoka na jadransko obalo. Čim pa nastopijo počitnice, hiti kolonija za kolonijo letovat k Jadranu... Lahko si mislite, kakšne uspehe ima ta sistematična vzgoja in kakšno bo bodoče pokolenje. Fašistiška mladinska organizacija Balilla je bila osnovana 1926. in nosi ime po negodnem 12 letnem mladiču, ki je pred dobri 10 leti ob demonstraciji v Genovi pogumno metal kamne na Francoze. Ta organizacija združuje blizu tri milijone podmladkarjev v starosti od 6 do 17 let. Elita te mladine pa so mornarčki, »marinarette«, katerim je posvečena še posebna vzgoja in ki se že v nežni mladosti vežbajo za najbolj fanatične agente fašistiške jadranske propagande.

Jasno, naš odgovor mora biti edino ta, da sami posvetimo največjo, najljubeznivejšo, najmočnejšo skrb nacionalni jadranski vzgoji naše mladine. Letos, ko Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani praznuje desetletnico vztrajnega dela, moramo s posebnim poudarkom ugotoviti, da je v njegovi bilanci postavka o napredku organizacije podmladka Jadranske straže najvidnejša, najzadovoljivejša.

Predlanskim je Oblastni odbor JS razposlal šolskim vodstvom prošnje za organiziranje podmladka. Najprej so bili ti pozivi odposlani srednjim in meščanskim, šele nato večjim narodnim šolam, skupno 210. Kasneje so poziv prejeli še vse osnovne šole, od tri-razrednic navzgor, skupno 78.

Učiteljstvo se je vneto lotilo dela in na letošnji glavni skupščini oblastnega odbora JS v Novem mestu je tajnik dr. Zeljko Jeglič

lahko z vidnim zadovoljstvom poročal, da so se v najkrajšem času prijavi številni podmladki, kakor da so že komaj pričakovali poziva Jadranske straže. Do letošnje skupščine (2. aprila) je bilo v območju ljubljanskega Oblastnega odbora JS osnovanih 45 sekcij podmladka z nad 5030 člani. Ta napredek je nasprotni onemu v prejšnjem letu, ko je bilo na vsem območju ljubljanskega Oblastnega odbora komaj 295 mladih stražarjev, videl presenetljivo krepak. A vendar je tudi to šele bil pričetek tistega razmaha, ki ga moremo danes — jedva pol leta po glavni skupščini JS — beležiti v najpopolnejše zadoščenju vseh pravih nacionalistov in v največje priznanje organizatorskemu delu našega učiteljstva.

Zdaj so organizirane domala vse šole v dravski banovini in pod okriljem Jadranske straže je zbrana mogočna armada mladih stražarjev, katerih število presega 35.000 in se bliža štiridesetemu tisoču.

Tako je slednjič pri nas ustvarjeno poročstvo, da bo slovenski rod v bližnji bodočnosti ves prežet z jadransko idejo in složno in krepko na braniku za naše svete pravice, za naš Jadran, s katerim je krvavo zvezana tudi usoda naše slovenske zemlje in našega obstanka.

Zdaj je treba zavihati rokave, potrebno je sistematično delo. Vodstvo Jadranske straže se predobro zaveda, da mora mladini poleg ideje nuditi tudi druga sredstva, da bo njeno prepričanje čim trdnjeje zasidrano. Ob vzajemnem trudu in požrtvovalnosti bomo z lahko ustvarili socialni program, ki bo našo mladino krepil in jo dvigal k svetlim idealom. Navdušena za sinje morje bo morala naša šolska mladina dobiti prilike, da se ji bo vsako leto nudil vsaj kratek oddih na morju, da si okrepi zdravje, da spozna lepote in zanimivosti obmorskega življenja.

Oblastni odbor Jadranske straže neprestano pretresa vprašanje lastnega Dečjega doma na Jadranu, v katerem bo naša zatočišče mladina iz vse dravske banovine. Razen tega bo treba organizirati še druge kolonije, da bo naša mladina vsake počitnice deležna blagodatí morja v čim večjem številu.

Poslej bodo posamezne šole ob čim večjih ugodnostih lahko organizirale vsaj kratke izlete na Jadran. Kolikor čujemo, bo tajništvo JS v Ljubljani že jeseni razposlalo šolam prospekte, kako se bodo prihodnje leto lahko organizirali ti šolarski izleti na naš severni Jadran. Tako bo mladina že z začetkom šolskega leta pričela zbirati skromne prihranke.

Ogret za pomorstvo mora naš mladi rod v bodočnosti v še večjem številu, kakor doslej, iskati poklica v mornarstvu, bodi že v vojnem ali trgovskem. Saj je znano, da v Dalmaciji že zdaj imenujejo našo mornarico »kr. slovensko vojno mornarico«, kar nam more biti le v ponos.

Z zadovoljstvom in zadoščenjem lahko opazuje slovenska zavedna javnost rast podmladka Jadranske straže, katerega vzgoja v jadranski zavesti je bistven del splošne nacionalne vzgoje naše mladine. Da bo mlada garda tudi vidna, je v teku akcija, da dobi 10.000 naših podmladkarjev lično mornarsko uniformo. Navdušena mladina vzbuja navdušenje in požrtvovalnost tudi pri odraslih, kar se je najočitneje pokazalo v letošnjem letu, ko so se vrste Jadranske straže na mah pomnožile in okrepile. Za vse to pa velja zahvala našemu učiteljstvu, kakor jo je že na letošnji glavni skupščini oblastnega odbora JS izrekel predsednik g. pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer: Naše vrlo učiteljstvo, ki stoji vedno v prvih vrstah, kadar gre za domoljubne in narodne pokrete, nas je trajno zadržalo in nikdar mu ne bomo smeli pozabiti, da se je v srca naše mladine semena, iz katerih bo vzklila in dozorela jadranska ideja kot obča narodna ideja, ki ji bo pripadal ves narod. Takemu učiteljstvu bomo ostali vedno hvaležni, plačila pa mu ne moremo dati lepšega, kakor je naša zavest, da je storjeno veliko nacionalno delo. Jadranska straža tudi v bodoče računa, da ji ostane učiteljstvo zlasti pri vzgoji podmladka zvest pobornik in da bo pomagalo oživotvoriti ideal, da bo vsa mladina zbrana v taboru Jadranske straže.

-dr-

pacije izključuju uverenja druge grupacije; naime, ideologija nacionalističke grupe v potpunosti je suprotnosti sa ideologijom nenacionalističke grupe. Ideologije koje se izključuju dovode do sudara i te sudare prate sve one pojave koje se zbivaju na učiteljskim skupštinama i koje im daju ružan izgled.

Svojom agresivnošću grupa nenacionalista nametnula se bila da ideološki vodi jugoslovenske učitelje. Ova je grupa dovodila do nerada i nerada na našim glavnim skupštinama: u Skoplju, u Subotici i na posletku u Beogradu, prošle godine. Ona sada nije sama. U sprezi sa njom su i neke druge grupe nacionalno orijentisane, koje su u prošlosti, u Udruženju, imale vodstvo — ali ne idejno nego formalno.

Da je od stvaranja Udruženja jugoslovenskog učiteljstva 1920 godine do 1931 g., do dolaska današnje uprave, internacionalistička grupa gospodarila svojom ideologijom u našem Udruženju — dokaz je knjiga »Osnovi za reorganizaciju Udruženja jugoslovenskog učiteljstva« i tu je izdalo bivše Poverništvo — Beograd.

Damjan Rašić,

predsednik Jugoslov. učiteljskog udruženja.

U toj se knjizi kaže: »Stvarati kult nacionalizma znači u pogledu evolucije i progressa čist minus«. — Suprotno ovom pogrešnom tvrdjenju, učitelji nacionalisti su ubeđenja da je stvaranje kulta nacionalizma temelj celokupnog rada jugoslovenskih učitelja.

Ideolozi opozicije u toj knjizi zahtevaju: »...Da se stvara učitelj novog mentaliteta, koji se neće više saplirati o nacionalne dogme, niti će državi pridavati moralne i pravne attribute, koje ona nema, nego će se upravljati prema svojim pogledima«. — Ovakvo učenje učitelji nacionalisti potpuno odbacuju i zbog toga između današnje uprave Udruženja i opozicije koja do danas nije napustila ideologiju iznetu u knjizi »Osnovi...« — na toj osnovi ne može biti sporazuma. Ove ideologije se isključuju i zbog toga na toj osnovi ne može biti sporazum između grupa koje je ispovedaju. Može biti samo jedno: ili u Udruženju da vlada nacionalistička ideologija ili ideologija nenacionalista.

Ivan Dimnik, predsednik sekcije JUU — Ljubljana:

Stiki JUU z inozemskim učiteljstvom

Učiteljska mednarodna akcija

Ivan Dimnik,

predsednik sekcije JUU za dravsko banovino.

Med bolj pereča vprašanja, ki jih bo nujno rešiti in glede katerih bo treba izvesti organizacijske priprave, je vprašanje stika Jugoslovenskega učiteljskog udruženja z učiteljstvom inozemskih država.

Organizacija dela in stremljenj stanovske organizacije v tem pravcu ni nova. Že pred uedinjenjem jugoslovenskega učiteljstva v lastni državi so vsi deli tega učiteljstva stremili za medsebojnim zblizanjem in so iskali stikov. Posebno jako je bilo stremljenje stikov učiteljstva slovanskih narodov.

Tako je bil n. pr. že leta 1902, v Trstu in ponovno leta 1906, v Šoštanju pod bišvo »Zavezo« — predhodnicu sedanje sekcije JUU za dravsko banovino — sprejet predlog,

Kada se zna da je Poverništvo — Beograd, koje je tada imalo više od polovine učlanjenih učitelja, primilo na svojoj skupštini ideologiju iznetu u ovoj knjizi, to je značilo: kad je većina učlanjenih učitelja primila ovu tuđinsku nenacionalnu ideologiju — onda je ta nenacionalna ideologija zagospodarila i celim Udruženjem, shvaćenim u celini.

Ova ideološka borba prožimaće i ceo rad XIII glavne učiteljske skupštine u Ljubljani. S jedne strane jugoslovenski učitelji nacionalisti, kojima je nacionalizam i sve ono što je naše nacionalno SVETINJA, na čelu sa današnjom Upravom Jugoslovenskog učiteljskog udruženja, vodiče borbu sa drugom grupacijom, današnjom opozicijom koja je primila za svoju ideologiju koja je izneta u napred pomenutoj knjizi »Osnovi za reorganizaciju Udruženja...«

Prema ovome, jugoslovenski učitelji nacionalisti odbacuju proporcionalni izborni sistem, koji omogućava kompromise. Oni zastupaju izborni sistem većine.

se. Oni zastupaju izborni sistem većine. Zatim, jugoslovenski učitelji nacionalisti odbacuju tajno glasanje, jer delegati ne glasaju u ime svoje, već u ime sreskih društava, — i zbog toga je pošteno da glasaju javno, da bi njihova sreska društva znala kako su glasali.

Današnja ideološki šarena opoziciona grupacija u kojoj idejno gospodari grupa nenacionalista beži sa ovog terena ideološke borbe i istura napred lična pitanja, služeći se nedokumentovanim tvrdjenjima i trikovima, da bi zavela nedovoljno upućene učitelje u suštinu stvari.

Onako isto kao što je grupa nenacionalista doživela trijumf — kada joj je skupština Poverništva — Beograd primila i oštopala njihova ideološka izlaganja, kojima se negira sve što čini attribute nacionalnosti i nacionalne države, tako i mi jugoslovenski učitelji nacionalisti očekujemo da naša nacionalna ideologija doživi ponovo trijumf na XIII glavnoj učiteljskoj skupštini u Ljubljani.

Od pre dve godine postavljene su pravilno stvari u našem Udruženju. Ovakvo kako danas stoji one treba još jedanput da dobiju sjajnu sankciju jugoslovenskih učitelja. Mi ne sumnjamo da će jugoslovenski nacionalni učitelji javnim glasanjem suzbiti za uvek sve one koji ne ispovedaju nacionalističku ideologiju, kao i sve njihove saveznike, koji su radi svojih položaja u Udruženju pristali da ideologija u knjizi »Osnovi...« bude proglašena kao zvanična ideologija Učiteljskog udruženja, čime su učinili težak greh prema svojem Udruženju i svojem redu, kao i prema svima učiteljima nacionalne ideologije koje su tada predstavljali.

Jugoslovenski nacionalni učitelji moraju biti svesni, da se radi o najkrupnijem pitanju u životu naše organizacije i našeg reda. Iz obzira drugarske tolerancije, jugoslovenski nacionalni učitelji strpljivo će saslušati sve neosnovane napade današnje opozicije i uporno braniti svoja uverenja. Jedna ili druga ideologija odneće pobjedu, a u vezi sa tim doći će: procvat ili nazadak naše organizacije.

Damjan Rašić, pretsednik J. u. u.:

Dve ideologije

Koliko mnogo zadovoljstva osećamo, kad slušamo pohvale o radu koga našeg druga ili drugarice — pohvale od meštana gde oni služe — jer znamo da nije lako steći priznanje! Puno lepih osobina treba da ima narodni učitelj, pa da bude zapažen i cenjen njegov rad. Sem dobrih intelektualnih osobina, njega treba da krasi i sve vrline čoveka i vaspitača.

Voljen od svojih đaka, cenjen od dačkih roditelja i ostalih stanovnika, učitelj dobija potsticaj za nova pregnuća i za istrajnost u svom mučnom ali uzvišenom poslu. Samo radom u školi i van nje učitelj se polako ali sigurno ističe i postaje voda svih kulturnih poduhvata. Kad takav učitelj hoće da promeni mesto službovanja zbog školovanja svoje dece, onda su meštani zabrinuti i žao im je što ih ostavlja prosvetni radnik koga poznaju i sa kojim su se nekako srodili radeći zajedno, pod njegovim vodstvom, na opštim poslovima.

Učitelj je u našem narodu ličnost koja je po svome poslu, jer radi na obrazovanju i vaspitanju dece, određena da vodi. I zbog toga je sasvim razumljivo, što je narod rado stan kad ima dobrog učitelja, jer to znači da

mu je obezbeđen, bar u izvesnoj meri, sve strani kulturni napredak.

O procentu učitelja i učiteljica koji su osvojili ljubav naroda svojim svestranim radom — najbolje bi bilo kad se ne bi moglo govoriti, a mi se nadamo da to vreme nije daleko.

Naš narod voli da se o njegovom učitelju lepo govori, kao i o svakom njegovom poslu, pa mu je nerazumljivo kad sluša da su učiteljske skupštine mesta gde se učitelji skupljaju u velikom broju, ali da na njima vladaju nered i svađa. Čudnovato im je to, da pametni ljudi ne znaju za meru i red. Pa ne samo da je to čudnovato svima izvan našega reda, nego je to zagonetno i za veliki broj učitelja i učiteljica, skromnih školskih radnika, koji po svojoj individualnosti ne vole žučne diskusije, dugačke govore bez sadržine, bučne ispaide i prepade, zajedanje i ruženje svojih drugova.

Međutim, stvari drukčije izgledaju za sve koji dobro poznaju unutrašnja ideološka razmimoilaženja u učiteljskom redu. Te razlike u pogledima na osnovna nacionalna i socialna pitanja jesu takve, da uverenja jedne gru-

Danes je drug položaj u državi in tudi v pogledu mednarodne situacije in je naravnost nujna potreba, da izstopi tudi Jugoslovensko učiteljsko udruženje v tem pogledu s svojo lastno krepkejšo akcijo, ki bo podprla medsebojno pedagoško in strokovno zblizanje učiteljstva slovanskih držav ter s tem podkrepila tudi nacionalne in državne interese Jugoslavije in inozemstva.

V tem pogledu podčrtavajo pravila JUU v členu 3., točka e) nacionalno smer mednarodne učiteljske akcije v pravcu prvenstvenih stikov JUU z učiteljskimi udruženji slovanskih držav ter bo treba tudi zveze z inozemstvom v to smer preokreniti.

Kot pomanjkljivost moramo smatrati, da so bili ti stiki dosedaj omejeni samo na ožji krog centrale JUU in se ni izvedla širša akci-